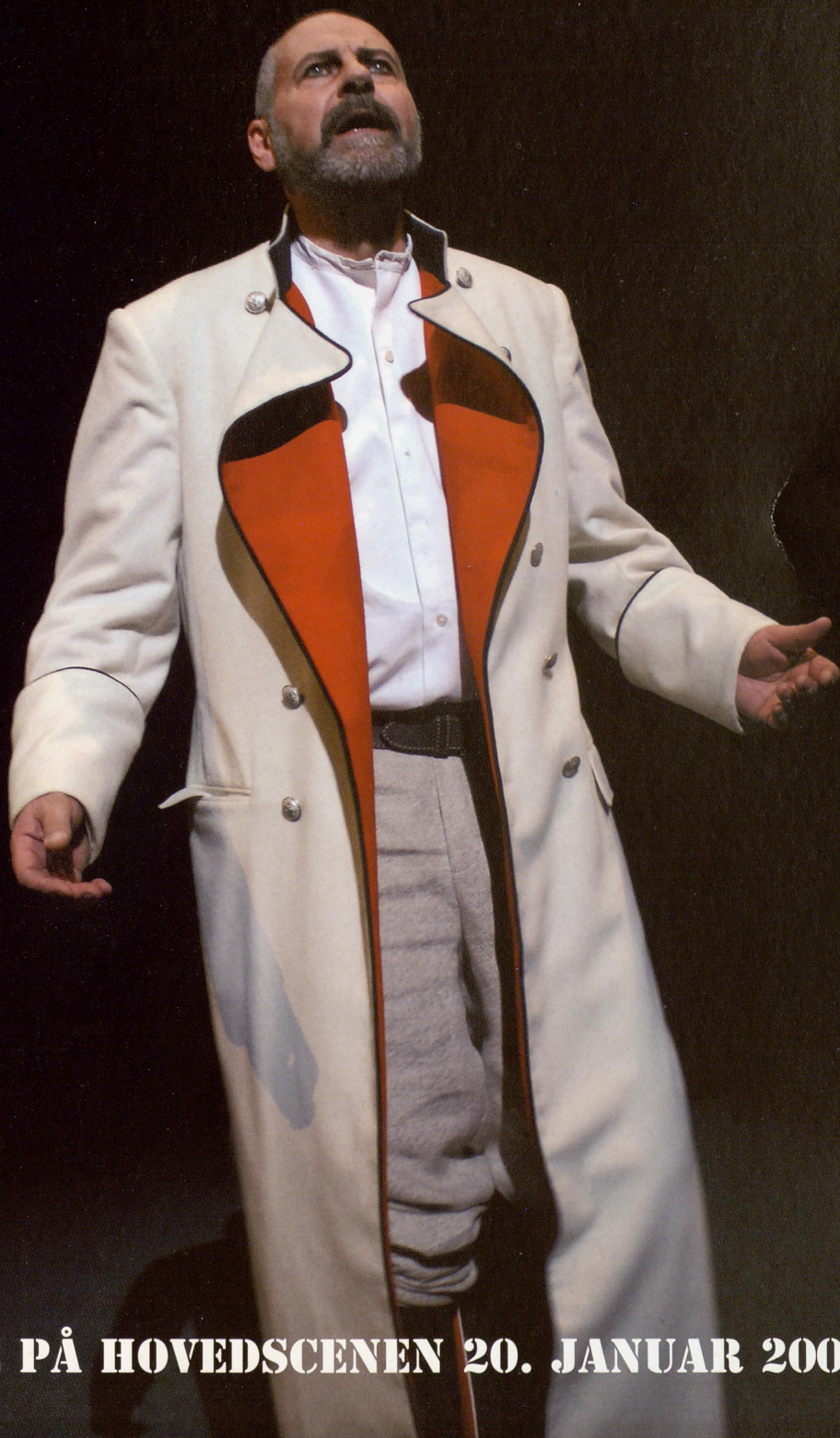

KONG LEAR

AV WILLIAM SHAKESPEARE

PREMIERE PÅ HOVEDSCENEN 20. JANUAR 2007

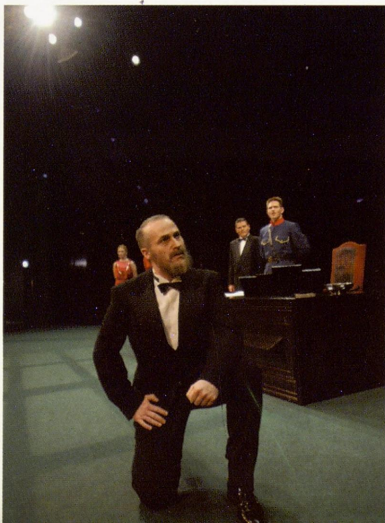

VERDENSDRAMATIKKENS INDREFILET

Kjetil Bang-Hansen og Helge Hoff Monsen er som instruktør og scenograf to sentrale teaterkunstnere som har gjort mye Shakespeare sammen gjennom livet, men aldri *Kong Lear*. Med Svein Tindberg i tittelrollen var valget lett. Mange Shakespeare-forskere ser dette stykket som et hovedverk blant tragediene, og for teaterfolk er det å spille Shakespeare en stor faglig utfordring. Samtidig som "Lear" er et bilde på et maktmenneske som tar feil valg for så å oppdage at hans egen mentale tilstand er i ferd med å bryte sammen, blir vi også vitne til en hel sivilisasjon som bryter sammen på grunn av grådighet og manglende evne til samarbeid og empati. Dermed blir det et drama med besk og aktuell sivilisasjonskritikk både på det ytre plan og inne i hodet på et menneske som oppdager forfallet og

sykdommen i sin egen hjerne. Kulturfernisset blir et tynt lag når krisen og de eksistensielle valgsituasjonene er der. Grensen mellom de gode og de onde handlinger er skremmende hårfin. Den nærmeste familie blir fiender og menneskene står nakne tilbake mens verden forsvinner rundt dem. Dette er ikke "feel good"-teater, men et dagsaktuelt budskap formidlet av mysteriet William Shakespeare. En mann som levde for 400 år siden, drev sitt eget teater i London både som sjef, forfatter og skuespiller, og er blitt stående som en lysende stjerne i teatrets magiske verden til alle tider.

Otto Homlung
teatersjef

ETTERSPILL

Kong Lear led en merkelig skjebne etter Shakespeares død. Nahum Tate forandret i 1681 ikke bare slutten. Han utelater Narrens rolle og lar Edgar ta Frankrikes plass som Cordelias elsker. Resten av persongalleriet er malt i sort/hvitt med grov pensel. De slemme er bare slemme, de snille er for gode til å være sanne. Dessuten klusser Tate med Lears replikker. Det var denne versjonen publikum ble presentert for helt frem til 1838! Da kom Shakespeares *Lear* til heder og verdighet igjen. Skuespillerne hadde elsket Tates utgave. Publikum hadde dessverre ikke noe valg!

Sammenlignet med *Hamlet*, f.eks, har *Kong Lear* sjeldnere vært springbrett for andre dramatikers skuespill. Edward Bonds *Lear* (1971) er for komplisert til å gå inn på her. To andre utløpere nevner vi for kuriositetens skyld: Gordon Bottomleys *King Lears Wife* (1915) og Robin Maughams *Mister Lear* (1956).

Kong Lears hustru, Hygd, er ikke skapt for ektestanden. Når stykket begynner, ligger hun for døden, mens Lear og hans elskerinne Gormflaith fjaser rundt i sykerommet. Utenfor gråter det uønskede barnet Cordelia hjerteskjærende. Dronningen våkner av lyden i samme øyeblikk som det skyldbetyngte paret prøver å snike seg ut, Gormflaith med dronningkronen på hodet. Hygd sleper seg ut av sengen, slynger de forferdeligste forbannelser halvt i ørske, og dør i armene til Goneril. Hun river til seg morens krone og dreper Gormflaith. Noe hun triumferende meddeler sin sønderknuste far. Bottomleys *Lear* er en flørtete svekling, Goneril stolt og hevnlysten, Cordelia en sutrete unge. Kongen er utro fordi hans hustru er gammel og kald. Dronningen dør fordi hun er sjalu. Gormflaith blir Lears elskerinne fordi hun har ambisjoner i livet. Cordelia gråter fordi ingen bryr seg om henne. Med litt velvilje er handlingsgangen og resonnementet greit nok. Blandet sammen med blankvers, skrevet uten rytme, er *King Lears Wife* en sørgelig, triviell historie.

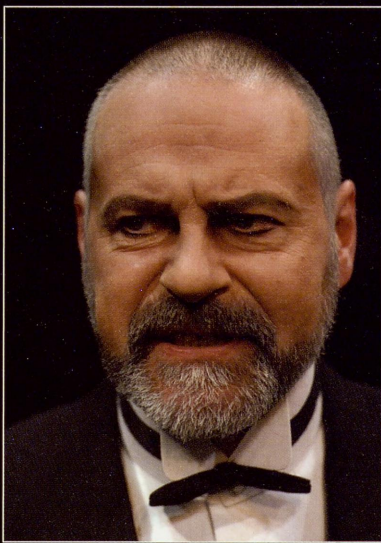
Nasjonalbiblioteket
Denntbiblioteket

I *Mister Lear* har hovedpersonen fått navnet Walter Craine. Han er en berømt forfatter, har tre døtre, han også (!), hvorav de to eldste er ekle og beregnende og den yngste er god. Butleren Harold Kent har reddet Walters liv under 1. verdenskrig, og han har sine personlige oppfatninger om hvem av døtrene som er mest verdt. Craine reiser til Hollywood for å lage film, og før han drar blir den store Londonboligen delt mellom barna. Mens den yngste, Jane, er på haiketure, ominnreder søstrene huset etter sin smak. På slutten av stykket dukker Walters sekretær, Peter, opp. De to døtrene gjør voldsomt kur til ham, men Peter elsker bare Jane. En rik kvinne frir til Walter Craine og Peter får sin Jane! Happy ending...

MS

Kilder: G. Bullough: *Narrative and dramatic Sources of Shakespeare*, R. Cohen: *Modern Shakespeare Offshoots* og K. Muir: *The Sources of Shakespeares' Plays*

KONG LEAR

AV WILLIAM SHAKESPEARE

OVERSATT AV ARTHUR O. SANDVED
BEARBEIDELSE OG REGI KJETIL BANG-HANSEN
DEKORASJON OG KOSTYMER HELGE HOFF MONSEN
LYSDESIGN EIVIND MYREN
LYDDESIGN MIKAEL GULLIKSTAD
MASKER ELSE LISO
SCENEKAMPINSTRUKTOR OLE MARTIN AUNE NIELSEN
INSPISIERT BJØRN OLUFSEN
SUFFLØR GERD AAKER
REKVISITOR TURID BJØRNSEN
TEKNISK KOORDINATOR JAN ERIK NILSEN
FOTO FRA PROEVENE LASSE BERRE
PROGRAM MAY SELMER / GEIR SCHONBERG
ANSVARLIG UTGIVER OTTO HOMLUNG

KULISSER OG KOSTYMER ER PRODUSERT I TEATRETS EGNE VERKSTEDER. FOTOGRAFERING OG LYDOPPTAK UNDER FORESTILLING ER IKKE TILLATT

DE SOM ER MED:

KONG LEAR SVEIN TINDBERG
GONERIL, LEARS DATTER JANNE KOKKIN
REGAN, LEARS DATTER MARTE STOLP
CORDELIA, LEARS DATTER CICI HENRIKSEN
KONGEN AV FRANRIKE TORE GRANÅS
HERTUGEN AV BURGUND
OLE MARTIN AUNE NIELSEN
HERTUGEN AV ALBANY, GIFT MED GONERIL
JAN FROSTAD
HERTUGEN AV CORNWALL, GIFT MED REGAN
TROND PETER STAMSO MUNCH
JARLEN AV GLOUCESTER HARALD BRENNÅ
EDGAR, HANS ELDSTE SONN KRISTOFER HIVJU
EDMOND, HANS UEKTE SONN PÅL CHRISTIAN EGGEN
JARLEN AV KENT TROND-OVE SKRØDAL
OSWALD, GONERILS FORVALTER JAN ERIK BERNTSEN
NARREN MARIANNE MELØY
ELLERS MEDVIRKER
BJØRN FOUGNER, EIVIND HAUGLAND,
RAGNAR TRØITE, MARTIN WALTHER
OG MADS ELLIS HANSEN

